

Pe un an . . . 14.—
Pe jumătate an 7.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40 —
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 116

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțumite publice și La deschisă costă șirul 20 bl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază

Regimul Dunării.

Arad, 23 Decembrie.

Nu demult publicasem informația că România a luat o seamă de măsuri, pentru a se pune la adăpostul ori căror surprize, în apele sale teritoriale, Prutul și Dunărea. Pe cursul ambelor râuri a plasat baraje de mine, îndeosebi la frontiera bulgară, dar dela Giurgiu - Rusciuc a interzis circulația vapoarelor străine. Un fapt ca acesta este de o deosebită importanță și chestiunea regimului special al Dunării este din nou actuală.

Mărețul fluviu are un rol covârșitor în istoria popoarelor din Răsărit. Pentru stăpânirea lui s'au purtat războaie crâncene și s'au lămurit rosturile atâtor națiuni. Într'un articol de ziar ne interesează numai evoluția mai nouă a chestiunii, și vom căuta să relevăm însemnătatea actului de deunăzi al regatului român prin luarea măsurilor amintite.

Congresul dela Viena, 13 Noembrie 1814, stabilia principiul liberei navigațiuni a râurilor internaționale. Acest principiu însă a suferit o eclipsare în urma rivalităților economice și comerciale dintre diferitele state. Dela acest congres până la tratatul de Paris monopolul circulației îl avea Austria, cele dintr'ei vapoare dunărene erau austriece, însă ciocnirile cu Rusia nu puteau fi evitate, căci imperiul moscoviților în toată bună vremea râvnia o situație de mare putere riverană. Până la 1856 deci Europa era doamna Dunării. La 30 Martie al acestui an însă s'a încheiat tratatul de Paris care tindea să men-

ție „sindicatul european” al Dunării, și să împiedece pe viitor amestecul Rusiei în afacerile principatelor române și provinciilor creștine din imperiul turcesc, adică principiile admise la congresul din Viena pentru navigația râurilor ce separă ori traversează anumite teritorii, vor fi aplicate numai pentru Dunăre și gurile ei. Atunci s'a hotărât să se sfarme stâncile dela Porțile de fier și să se înlăture nomolul dela gurile Dunării.

Puterile reprezentate la acest congres au creat *comisia europeană* a Dunării, constituită de delegații statelor semnatare și însărcinată să facă planurile și să execute lucrările necesare pentruca gurile Dunărei și părțile învecinate ale mării să fie navigabile.

Tratatul dela Berlin din 1878 menține *comisiunea europeană* și decise ca ea să-și exerciteze atribuțiile până la Galați într'o completă independență de autoritatea teritorială. În virtutea tratatului din 1878 toate fortărețele situate între Porțile de fier și mare trebuiesc dărâmate.

Proiectele ulterioare ale puterilor pentru navigația dunăreană nu mai au un caracter de stabilitate, ci se schimbă de azi pe mâine. Un proiect de pildă preconiza instituirea unei comisii la Dunăre, a cărei presidenție să o aibă reprezentantul austro-ungar, iar din comisii fac parte și delegați ai diferitelor puteri luați din sânul comisiei Dunărene. România, Bulgaria, Serbia aveau „un simplu vot”. Ori alt proiect pretindea o *împărțire a cursului în sectoare longitudinale*: pentru Serbia partea dela gura Timocului până la Porțile de fier, pentru Bulgaria dela Nicopol la Silistra, iar dela Brăila în sus ar fi fost Comisiunea Dunăreană; pentru România ră-

mănea porțiunea Severin-Nicopol, atunci când *nici un stat n'avea hotarele sale mai larg udate de Dunăre ca România*, cum se pronunță un dinstins istoric român.

Să amintim toate aceste pentruca să se cunoască până în amănunte antecedentele actului de desăvârșită independență săvârșit deunăzi de regatul român. La conferința întrunită la 1881 la Londra pentru a rezolvi chestiunile referitoare la regimul gurilor rusoromâne, *România nefiind invitată decât ca titlu consultativ a refuzat să ia parte!* Această conferință, printr'un act din 1883 a prolongit atribuțiile comisiei europene până în 1904, stipulând înoirea lor prin o tacită înțelegere din trei în trei ani. Ea a creat în acelaș timp o *comisiune mixtă*, constituită dintr'un delegat al comisiei europene și al reprezentanților puterilor riverane, Austro-Ungaria, Serbia, Bulgaria și România.

Așadar România, prin reprezentantul țării la Viena, d. P. P. Carp, și ministrul de externe român, regretatul D. A. Sturdza, a făcut cea mai bună politică atunci când a refuzat să ratifice decisiunea conferinței de Londra, acea *comisiune mixtă* nu s'a constituit niciodată, așa că astăzi *între Brăila și Porțile de fier supraveghierea navigației este făcută de autoritățile românești, sârbești și bulgărești* asupra marginilor respective de apă. Dunărea mijlocie este regimul dreptului comun.

În temeiul acestor fapte ne permitem să facem concluzia care congruiază cu punctul nostru de vedere față de evenimentele internaționale. Mormanul stipulațiilor din diferite tratate și convenții n'a putut să se mențină, artificialitatea lui a trebuit să cedeze

Muzica la Români.

De Dr. G. Șorban.

(Urmare.) (3)

Regina, însăș muziciană pasionată și bună pianistă întrunește în jurul ei pe toți factorii remarcabili ai muzicii, sprijinește talentele (Enescu, A. Cionca, Socrate Barozzi, Florica Pursch etc.) inspiră prin poeziile sale compozitorii (Dima, Caudella, Enescu, Scarlatescu etc.) ba ia parte *activă* la audițiunile ei delicioase din palatul regal sau Castelul Peleş și dă pilda bună chiar și prin aceea că ia instrucțiuni de armonie dela Wachmann.

Palatul regal devine un focal de muzică națională, o probă de foc a talentului începător și desăvârșit.

(Cât de mult se deosebește acest mediu cald, încântător de acela al principelui electoral din Salzburg, care îl puse pe Mozart la masa servitorilor, dându-i rang după camerier și înjurându-l în mod mojicesc sau de acela al robustului rege Bourbon al Spaniei (Carol IV), care vroi să-l arunce pe fereastră pe vestitul Boccherini, deoarece nefericitul debutant cu ocaziunea unei audițiuni avu curajul să facă niște obiecțiuni asupra criticii nejuste a regelui.)

Cultura muzicală ia avânt.

Wiest († 1889) formează o pleiadă de violiniști buni apreciați și aplicați și în străinătate.

Conservatorul de muzică crește elevi, cari cu cinste înlocuiesc pe „maiestrii” strecurați de prin străinătate și introduc spirit național în programele lor (I. Cutropi, G. Folino, E. Marin, I. Vlahtuță etc.). În capitală cât și în provincie se formează societăți muzicale, coruri ca „Hora”, „Cercul artistic muzical”, „Carmen” (!), „Doina Vrancei”, „Progresul”, „Buciumul”, Quartetul „Carmen Sylva”, „Liedertafel” și last not least orchestra ministeriului sub conducerea lui D. Dinicu.

Stephanescu face progrese remarcabile cu elevii lui de cant, tot asemenea Popovici-Bayreuth care, după un turneu foarte reușit obținut pe scenele celor mai distinse opere din Europa după E. Wachmann ocupă postul de director al conservatorului din București (1903).

Se nasc și compozitii. Afară de Wachmann tatăl și fiu, Wiest, devin cunoscuți prin compozițiile lor, Gh. Scheletti, Stephanescu, Familia Dinicu, Cohen-Linaru, C. Demebrescu, Kiriac (conducătorul celui mai valoros cor „Carmen”, — un bărbat pe cât de distins pe atât de modest, unul dintre acei puțini cari se ocupă cu culegerea sistematică a cântecelor populare) Scarlatescu (Peter Cornelius-ul românesc), M. Mărgăritescu (inspectorul muzicelor armatei, care a redactat timp de 2 ani cea mai bună revistă muzicală „Muzica” — (se vede că toate

revistele muzicale românești „Doina”, „Arta”, „R. muzicală”, „Muza Română”, „Revista muzicală”, au aceeaș soartă). Antecesorul dlui Mărgăritescu, simpaticul și blândul Ivanovici de origine din Ungaria, cunoscut și apreciat mai mult în străinătate decât în țara sa. El cu valsurile sale duioase deja de mult cutrierase toată lumea și mă mir că în România nu s'a găsit până acum nimeni care să fi jertfit vre-un șir memoriei lui Ivanovici. Respectând și genul modest de muzică de dans (numai să fie bun!) eu afirm, că muzica lui Ivanovici constituie o continuare de evoluție a șirului de catene: Schubert—Lanner—Strauss—Millöcker—Waldteufel—Ivanovici.

Dintre compozitorii mai tineri amintesc pe Nicolescu, Ionel Brătianu, Otescu, Anastasiescu, Stan Golestan (Sonata pentru violină, cântece etc.), Boskoff, Cosmovici (autorul celor 2 opere reprezentate în Viena) și în fine pe acel fenomen muzical admirat pretutindenea, fermecând lumea cu arcusul său de măestru, virtuos dintre cei mai buni, pianist, dirigent și compozitor, într'o singură persoană, fala și speranța națiunii române precum și o dovadă eclatantă că până unde poate să o ducă un talent românesc dacă are recerințele dezvoltării unui artist. Acest compozitor e *Gheorghe Enescu* autorul „Poemei române”.

dreptului care împacă necesitățile statelor mici riverane. Felul cum a progresat evoluția chestiei Dunării este foarte instructivă, și cine știe unde s'ar fi ajuns, câte influențe ar fi stîrbit suveranitatea României în apele sale teritoriale, dacă Sturdza și d. P. P. Carp, n'ar fi respins ratificarea deciziunii conferinței pe care am amintit-o. Pășirea energică a statelor mici, a căror soarte o lamentăm tocmai fiindcă în actuala situație n'au fost în stare să-și cunoască interesele de viață și să aleagă mijloacele salvatoare prin înființarea unei ligi numai a lor nu poate rămânea fără succes când este vorba de revendicări drepte.

Poate astăzi nu ne-am fi ocupat cu chestia aceasta dacă în numărul de 13 Decembrie al ziarului *Le Temps*, organul ministerului de externe francez, ce tocmai ne-a sosit, n'am fi găsit la rubrica situației diplomatice observarea aceasta justă, că *România a fost în drept să ia în apele sale teritoriale măsurile pe cari le crede necesare.*

Regatul român își are dreptul său bine determinat în regimul special al mărețului fluviu Dunărea, cu rol decizător în lămurirea și întărirea rosturilor naționale românești...

Vicisitudini grecești.

„Adevărul de astăzi nu este întotdeauna cel de mâine”.

Arad, 23 Decembrie.

Traducem din nrul dela 17 Decembrie al lui „*Independance Roumaine*”, organul oficial al guvernului român, următorul interesant articol:

De două luni încoace, cel mai interviewat om al Europei este regele Greciei. Este cu adevărat asediat de ziaristi francezi și englezi. Ententa are toată încrederea în regele Constantin, cu toate acestea este nerăbdătoare să-i știe părerea referitoare la neutralitatea pentru care poartă garanțe.

Suveranul Greciei a fost foarte precis în toate interogațiile acordate cu multă bunăvoință. Reprezentantului lui „Times” i-a spus, că în deosebi Londra nu trebuie să uite că el este regele Greciei, care are responsabilitatea destinului patriei sale și acum, când i se des-

fășoară atâtea triste exemple. Această vorbă a fost reproducă de un ziar din Atena, redată în alt aspect mai înflorit dar de-o crudă și supremă inconvenientă. „Nea Himeră” a ținut să accentueze „eroica greșală” a celor doi suverani, urma cărora nu vrea s'o urmeze regele Constantin.

De fapt însă, suveran, ministrul, popor și Grecia întregă, sunt într'o stare sultească particulară, care dacă nu poate scuza, în tot cazul însă da explicații tuturor stărilor de surescitare. Rezultatul principal al tratatului dela 1913, cel mai sublim port al Greciei noi, de săptămâni de-a rândul este ocupat de trupe străine, și în chestia retragerilor de trupe grecești din Salonic și libera comunicație dintre port și drumul de fier, se continuă nestârșitele negocieri dintre cabinetul din Atena și Ententa.

În acelaș timp, dela frontieră sosesc mereu știrile neliniștitoare. Incendiul se apropie de teritoriul elin, poate că ziua de mâine are să aducă noui irupțiuni de trupe străine și în ciocnirea ce se va produce Grecia va fi expusă la foc și sânge. Ea, care voia să panseze rănilor celor două campanii din urmă va fi nevoită să se alătore unela dintre beligerante, fapt privit de rege și guvern ca un nenoroc, ori să stea cu mâinile în sân la aspectul devastării pământului grec.

Pentru a treia oară fatalitatea ar aduce nimicirea uneia dintre statele mici pentru care toată lumea n'avea decât sentimente de simpatie.

Nu mai poate fi vorba de o perspectivă îndepărtată, care să dea răgaz de socoteală și precugetare. Se cere decisiunea momentană de a merge în dreapta ori stînga, fiindcă de ambele părți e chestie de urgență. Este foarte probabil că baronul Schenk are să ceară o soluție precisă sub acelaș titlu ca și M. Guillemin: puțin îndată dacă Atena nu răspunde la timpul său, se vor bate pe teritor grec fără permisiunea ei.

Se poate imagina o decisiune luată în aceste condiții extreme?

La caz că Grecia se solidarizează cu Ententa, cu risicul de a fi învinsă, se poate aștepta din partea inamicului la vorbele: „Eu sunt, și rămân”. Salonicul este o perlă de care nici un învingător nu va abdice de bună voie. Dacă decide pentru Bulgaria și puterile centrale? Într'o clipă va asista la deteriorarea porțiilor sale de către flota inamică. Adevărat, că i s'a indicat cărarea mijlocului prin care să evite acest dezastru: desarmând Anglo-Francezii să țină în captivitate un număr considerabil din personalitățile marcante și să anunțe că pentru

fiecare canon tras în malurile eline, va răspunde cu un cap de om!

Pentru moment, nici una dintre aceste alternative nu pare probabilă. Dacă se adevărește că guvernul grec a consimțit să-și retragă trupele staționate aproape de Salonic. Astfel se poate reveni asupra vorbei că are să-și păstreze neutralitatea, lăsând franco-englezii și austro-germanii să se măcelărească sub ochii săi... Iar Bulgarii, se pare că se abțin de a trece frontiera elină.

Să nu se uite însă vorba, adevărul de astăzi nu este întotdeauna cel de mâine (la verite d'aujourd' hui n'est pas toujours celle de demain).

Opoziția maghiară anunță reluarea luptei împotriva guvernului. Partidele opoziționiste maghiare au convocat pe ieri după amiază o conferință populară în localitățile clubului independentist, la care s'au înființat conții Mihail Károlyi, Albert Apponyi, Iuliu Andrássy, Aladár Zichy și deputații Béla Földes și Iosif Sztevényi.

Conferința a hotărît să înceapă în parlament cea mai violentă luptă împotriva guvernului, turburând contele Ștefan Tisza prin atitudinea sa pacea dintre partidele parlamentare. Opoziția se simte provocată prin punerea la desbatere a proiectului despre Centrala instituțiilor financiare. Opoziția va cere ca să fie reintrodusă ședința de interpelări de Sâmbăta.

GLOTAȘII DE 43—44 ANI VOR FI TRIMIȘI ÎN FRONT. Se știe că glotașii austriei găsiți apti pentru serviciu militar, născuți în 1871 și 1870 vor avea să se prezinte în 17 Ianuarie 1916 pentru începerea serviciului la comanda indicată pe legitimația de glotaș, iar cei născuți în 1865, 1866 și 1867 în 21 Ianuarie 1916. Adeca sunt chemate sub arme cele două mai tinere și cele două mai înaintate în etate din contingentele celor născuți între anii 43—50 ani. Glotașii de 48—50 până la alte dispoziții, vor fi întrebuințați în interiorul țării și în etape, iar cei de 43 și 44 ani vor fi trimiși probabil ca rezerve în front. În scopul acesta, e necesar ca elementele mai tinere, apte pentru serviciul de front, cari sunt întrebuințate încă în interiorul țării sau în etape să fie înlocuite cu contingentele mai înaintate în etate. De sine înțeles că aceasta reclamă timp mai îndelungat și de aceea e necesar ca glotașii de 48, 49 și 50 de ani să se prezinte încă de acum.

(Gheorghe Enescu, născut în Moldova în 1882 în frageda vârstă deveni elev lui Hellmesberger în Viena mai apoi dela 1894 elev lui Massenet, Marsick și Faure la conservatorul din Paris. În vârstă de 17 ani compuse „Poema română” o simfonie (es moll) în 1905 și alte 2 rapsodii pentru orhestră, piese de pian (Luita D dur op 10, Variațiuni pentru 2 pianuri), piese de violină (Sonate), muzica de cameră (octoar în C dur — violine, 2 viole, 2 celli — compus în 1900, Quartet în D dur 1909) multe cântece pentru voce și pian pe poeziile Carmen Sylvei, Clement Marat etc.). Ca virtuos e unul dintre cei dintâi, cu care cei mai renumiți artiști ai lumii (Raoul Pugno †, Dohnányi Cassalce etc.) bucură să se asociază. Puterea lui cea mai mare îi stă la tot cazul în virtuozitate, dar pe noi ne interesează mai mult în calitate de compozitor. Nu încapem în doială că astăzi Enescu e cel mai valoros compozitor al nostru.)

Dar să nu se creadă că România ar avea numai un singur virtuos distins. Mare e numărul acelor artiști cari parte în România, parte așezați în străinătate aduc cinstite numelui românesc. Iată lista artiștilor debutanți, care listă însă nici decât nu e complectă:

Violiniști: Enescu, Barbu, Socr. Barozzi, (elev lui Berthelier Paris), C. C. Notara G. Dinicu, Anton Kneizel.

Pianisti și pianiste: Gh. Boskow (elevul lui Diemer), Aurelia Cionca (eleva lui Reisenauer). D-șoarele Radulescu, Sion, Marin, Roza Focșaneanu, Constanza Cantacuzino, Moscuna, Cella Delavrancea, Solacolu (Paris, Bruxelles) etc.

Și mai mare e numărul cântăreților și al cântărețelor:

Dna E. Teodorini, Paris, dna Nuovina, Stroescu, tenor, Boston, D. Florescu, bariton, Nadalovici, tenor, (Berlin), Madalena (Sion), Dorini Italia, Padureanu (Monte Carlo), Anna Iaskaia, C. Crețu (Milano), N. Corfescu, bariton, G. Niculescu (bass).

Dar să trecem la *Bucovina*. Aici se naște *Porumbescu* care a înțeles dintre toți compozitorii români mai bine palpitările inimelor românești.

Carl Miculi antecesorul lui, incontestabil fu un muzician mai perfect (pianist admirat, editorul renumit al compozițiilor lui Chopin al cărui elev fusese el însuși), dar nici decât nu avusesse acea influență asupra muzicii românești ca *Porumbescu*.

Compozițiile lui Miculi „48 Marceaux nationaux roumaines” nu le-am putut acvira.

În *Bucovina* apare cel dintâi studiu de „Armonie” în limba românească de *Vorobchievici*. T. Cav. de *Flondor* compune operete și cântece plăcute. E regretabil că vestitul istoric, estetician, critic muzical *Eusebiu Mandicescu* (născ. în 1857) servește exclusiv interese străine.

Amintesc încă numele unui diletant *Dr. N. Dracinschi* care construie un aparat pentru susținerea tonurilor lui Tartini și stabili tonurile de combinație mai corect decât cum era în uz în lumea științifică muzicală.

În *Bucovina* fac servicii bune muzicii na-

ționale: „Armonia”, corul mitropolitan, Soc. „C. Porumbescu” care făcu posibil să se tipărească toate compozițiile neuitatului artist.

Trecând la cultura noastră muzicală din *Ungaria, Transilvania și Banat*, aici după activitatea unor străini cu compoziții înspăimântătoare (Karrasz: „Ilustrațiune română etc.”) cultivarea muzicii noastre se leagă cu deosebire de 2 nume: *Gh. Dima* și *Iacob Mureșan*. Un efect nespus de binefăcător avu și *Porumbescu* în scurta vreme cât a stat la Brașov ca conducător al corului dela biserica St. Nicolae.

(Sfârșitul în Nr.-ul viitor.)

Gândiri.

Cred, că roadem cu atâtea răbdare la problemele învechite, fiindcă ne lipsesc altele. Puneți problema — vom vedea care are norocul să rămână dintre ele. „Lupta pentru existență” va distruge poate pe cele demodate, cari ne neliniștesc așa de mult.

Unul din marii cugetători ai lumii a descoperit — niște contradicții mari, în cari se încurcă mintea omenescă. Existența lor o putem lămurii sau pe tomieiuri logice, și atunci arătăm, că ele sunt *aparente*, — sau arătând, că cunoștința conține un factor irational — și atunci avem de a face cu adevărate contradicții...

Lucian Blaga.

Misiunea dlui Șebeko la București.

România își va apăra neutralitatea cu armele.

Trupele austro-ungare-germane pe teritoriul grec. — Noui propuneri României. — Rusia cere să-și treacă trupele pe teritoriul român. — Pressa grecească și engleză despre atitudinea României. — Șrapnele rusești cad într'un sat românesc. — Flota rusă capturează un vapor românesc.

Arad, 23 Decembrie.

Se confirmă pe cale oficială că trupele austro-germane, de sub comanda generalului Gallwitz, au trecut frontiera greacă, atacând pe aliați, fără însă ca ele să fie atacate de Greci.

Cu aceasta, războiul balcanic tinde spre sfârșit. Din cauza terenului de lupte prea mic, aliații nu-și vor putea desfășura forțele lor și vor fi nevoiți să se retragă, dacă nu voesc să fie nimiciți de artileria inamică.

Quadrupla recunoaște situația sa dificilă în Balcani și caută acum, ca prin autoritatea Rusiei, să-și salveze situația sa disperată.

În acest scop, pe lângă concentrările care se fac în Basarabia, a fost trimis la București subsecretarul de stat al externelor și fostul ministru rus la Viena și București, d. Șebeko, pentru ca cu influința și cunoștințele sale, să solicite dela România ajutor pentru Serbia.

După cum ni se anunță din București, d. Șebeko are de făcut două propuneri:

1. Să ceară României să intre în război alături de quadrupla înțelegere, promițându-i din partea Rusiei un ajutor de 500.000 de soldați și acceptându-se toate cererile României, cerute prin nota din Mai a. c.

2. În caz că România nu va voi să intre în război, să permită libera trecere a armatelor rusești peste Dobrogea, obligându-se Rusia a plăti toate daunele cauzate și garantând că nu va transforma teritoriul României în câmp de luptă. Totdeodată, pentru permiterea trecerii trupelor rusești peste teritoriul României, Rusia se obligă a obține, în cazul unei victorii, rectificări de graniță din partea bulgară, plus să sprijinească punctul de vedere al României în congresul păcii.

Ni se anunță din aceeași sursă bucureșteană, că diplomația austro-germană, aflând de scopul misiunii dlui Șebeko la București, va face și ea din partea ei o propunere României.

În ce privește primul punct, diplomația puterilor centrale știe că este irealizabil. Cu privire la al doilea punct al cererii dlui Șebeko, puterile centrale cer României, dacă va permite libera trecere a Rușilor, ca să permită liberul transport de muniții pentru armata bulgaro-austro-germană din Bulgaria și să se oblige să dezarmeze trupele rusești, cari eventual ar fi respinse de pe teritoriul bulgar.

Ni se asigură, că guvernul român este ferm hotărât să refuze orice fel de cerere, atât din partea Rusiei cât și din cea a puterilor centrale.

D. Șebeko mai are misiunea să sondeze terenul, care ar fi atitudinea României în caz când Rusia, fără consimțământul guvernului român, ar trece granița română și ar ataca pe Bulgari.

Aflăm că la locurile competente se știe,

că în acest caz, România își va retrage toate trupele din Dobrogea, făcându-se responsabilă Rusia de evenimentele cari vor urma.

Se asigură că puterile centrale sunt decise a pune la dispoziția României o armată care să albe misiunea de a alunga pe Ruși din Dobrogea-românească.

România este ferm decisă să-și apere până la urmă neutralitatea ei, față de oricine ar încerca să o atace.

Ziarul „Nouveau Siècle”, care apare la Salonic, vorbind despre atitudinea Rusiei față de România, scrie următoarele:

„După ultimele depeși sosite la Atena, oarecare tensiune ar exista în acest moment între București și Petrograd. Probabil, guvernul rus are de gând să forțeze mâna guvernului român. Cu toate protestările acestuia din urmă, concentrările de trupe rusești continuă la Reni.

Ziarul grec, adaogă:

„Pentru aceia cari urmăresc evenimentele, fără idei preconcepute, nu este îndoială că orice încercare a trupelor rusești de a trece granița românească, vor fi respinse cu armele. Dar, Rusia nu va comite această nebunie, care ar agrava și mai mult situația atât de primejdioasă a Quadruplei”.

Ziarul englez „Daily Telegraph” scrie următoarele:

„Guvernului englez nu-i este permis să renunțe la expediția balcanică și să-și retragă trupele dela Salonic.

În momentul când Quadrupla își va retrage trupele sale dela Salonic, România se va alipi de puterile centrale.

Și, în adevăr toate știrile sosite la Londra asupra atitudinii României, confirmă că atitudinea ei e dubioasă”.

Se anunță din București, că pe când flota rusească bombardea Varna, două vapoare rusești cari se ascuseră în golful Ekrene au deschis focul asupra hotarului bulgar, așa că mai multe obuze au căzut pe teritor românesc în satul Ilamsi. Sentinelele române n'au fost rănite, cu toate că gloanțele au șuerat pe lângă ele.

În legătură cu bombardarea portului Varna, ni se comunică din București că flota rusească a capturat vaporul de transport român „Carpații”, care transporta cărbuni.

Olanda și războiul.

Declarația ambasadorului Olandei din Berna.

Berna, 22 Decembrie.

Astăzi am avut prilej să vorbesc cu van Panhuis ambasadorul Olandei la Berna. În rândul întâi, ambasadorul a vorbit despre trust și a spus că Olanda este foarte mulțumită de rezultatele lui. Principiile fundamentale ale trustului fac imposibilitatea negocierilor deopotrivă cu aliații ca și în interesul puterilor centrale. Trustul este constituit de cei mai de seamă comercianți ai Olandei cari supraveghează activitatea lui.

La întrebarea dacă Olanda se gândește la desarmarea armatei sale, ambasadorul olandez a răspuns următoarele:

— Camera a doua a făcut interpelația dacă este trebuință ca armata întregă să fie mobilizată, ceea ce reclamă enorme cheltuieli. Nu de mult guvernul a ținut o ședință secretă pentru dezbaterile acestei chestiuni, n'am reușit însă să aflăm rezultatele acestei ședințe.

Pentru Elveția e foarte ușor să-și dezarmeze armata, fiindu-i garantate frontierele contra unei invazii de liniile naturale de apărare. Situația Olandei este mult mai dificilă, fiind expusă atât pe uscat cât și de către mare. Guvernul olandez a fost necesitat să mobilizeze, trebuind să demonstreze față cu statele beligerante prin preparativele armatei sale. Frontiera occidentală de către Germania este apărată de o armată considerabilă. Astăzi avem o armată înarmată de 500.000 soldați. Suntem decise să apărăm Olanda până la cel din urmă, dacă trupe dușmane ar trece frontierele noastre.

Rîul Schelde care strătaie țara noastră, a fost deschis pentru navigație, dela izbucnirea războiului însă, Olanda are datorința să îngrijească ca nici vasele de război engleze să nu poată naviga către Antwerpen, nici flota germană să nu poată traversa Scheldă pentru ca s'o împingă la malurile engleze. Gura Scheldel este subminată și apropierea malurilor olandeze fără pilot olandez, este moartea sigură. Marea din jurul Olandei este o primejdie pentru cei cari n'o cunosc și vasele cari ar îndrăzni s'o apropie ar risca înămolirea sigură.

Guvernul își păstrează cu stricteță îndatorirea de a rămâne neutral și de a fi păzitorul respectării acestei neutralități.

Trebuie să accentuăm că întotdeauna când vre-unul din statele beligerante, Anglia, Franța sau Germania a violat neutralitatea vaselor olandeze, la glasul energic de protest al guvernului nostru ni s'a dat deplină satisfacție.

— Oredeți că poate fi vorba de un congres de pace ținut la Haga?

— Dacă micile state vor avea vot la restituirea păcii universale, nu este exclus, sfetnicul păcii să se întrunească la Haga. Guvernul olandez ar fi fericit dacă ar putea fi interpretul ambelor părți. Astăzi suntem încă departe de aceste posibilități. Țin să amintesc că dorința supremă a Olandei și a populației sale este restituirea păcii universale.

**PENTRU „CARTEA DE
LAUR ROMÂNEASCĂ”**

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
::: săvârșită de eroii noștri. :::

Situația în Balcani e gravă.

România și situația din Balcani.

Noul propunerii României. — Expedițiune de represlune contra Bulgariei? — Noua bază de operațiuni a Quadruplei: Valona. — Italienii debarcă 150.000 soldați în Albania. — Atașatul militar român dela Constantinopol despre situația trupelor anglo-franceze din Gallipoli.

Arad, 23 Decembrie.

În cercurile diplomatice se discută cu aprindere, noua situație ce s'a creiat în Balcani, prin retragerea trupelor anglo-franceze, pe teritoriul grec.

Guvernul grecesc se află azi între ciocan și micovăla.

Puterile centrale insistă pe lângă guvernul grec, de a uza de dreptul său de suveranitate spre a cere rechemarea trupelor anglo-franceze de pe teritoriul său, pe când puterile Înțelegerii cer — cu aceeași insistență — de a le lăsa lor Salonicul ca bază pentru viitoarele operațiuni.

Grecia hotărâtă a nu lua parte la război — ar fi bucuroasă să se poată scăpa de trupele anglo-franceze de pe teritoriul său, pentru a nu da ocazie puterilor centrale să le urmărească.

Dar, Grecia are o situație geografică care o pune sub dependența puterilor Înțelegerii. Așa fiind, telegramele cari vorbesc despre deciziunea Greciei de a se supune injocțiunilor puterilor Înțelegerii — zic cercurile diplomatice — trebuiesc privite ca reflectând adevărul. Cum, însă, puterile centrale nu pot admite ca Salonicul să formeze o bază de unde Anglo-Francezii să poată amenința calea ferată Sofia-Constantinopol, este de prevăzut că trupele germane — în câteva zile vor fi silite să treacă frontiera greacă spre a sili trupele anglo-franceze de a se reîmbarca.

Odată această operațiune terminată războiul în Balcani va fi socotit ca terminat. Puterile centrale — se afirmă în aceleași cercuri diplomatice, — își vor concentra forțele în alte direcțiuni, de unde, la primăvară, se așteaptă să cadă decisiva.

Cum însă în Balcani mai există o forță care ar putea — la un moment dat — să încurce multe socoteli, din ambele grupuri beligerante se vor face *nouă și ultime încercări*, pentru a atrage această forță în spre sfera lor de activitate.

Astfel suntem informați că imediat după franșarea chestiunii cu trupele anglo-franceze dela Salonic, puterile centrale vor face României propunerii precise și categorice pentru a-și clarifica definitiv situația.

De ce natură vor fi aceste propunerii? În cercurile diplomatice, de unde am cules aceste date, se păstrează cel mai mare secret.

Impresia celor inițiați este, însă, că noile propunerii vor fi de natură a mulțimi chiar pe cei mai pretențioși.

Cețim în ziarul „Adevărul”, din București:

„S'a svonit deunăzi că Rusia ar fi făcut pe lângă guvernul român un demers cu privire la trecerea armatei sale spre a ataca Bulgaria. Cercetând în cercurile oficiale autorizate dacă acest svon e întemeiat ni s'a dat o asigurare formală că este lipsit de orice temei.

De când s'a retras guvernul Venizelos guvernul român n'a mai primit din nici o parte, dela nici un stat din împătrita înțelegeri sau

dela un stat balcanic vre-o propunere pentru intrarea în acțiune s'au pentru vre-o intervențiune diplomatică cu privire la evenimentele din Balcani.

Dar de aci nu rezultă că ar fi încetat orice acțiune diplomatică între noi și Quadrupla-înțelegeri.

Avem informațiuni precise că asupra evenimentelor din Balcani au continuat și continuă încă tratative între București și cabinetele împătritei-înțelegeri și în special între București și Petrograd.

Firește că situația din Balcani, în urma evenimentelor desfășurate, s'a agravat în defavoarea Înțelegerii. Faptul nu se poate ascunde, se mărturisește chiar de către Înțelegeri.

Eșecul diplomatic și militar al Înțelegerii este o urmare a neprevederii acelor cercuri diplomatice și militare ale împătritei înțelegeri cărora le-a incumbat sarcina de-a examina și a aviza, la timp, asupra situației din Balcani. Acei cari s'au făcut vinovați de o asemenea neprevedere, nu mai au azi cuvânt în conducerea afacerilor externe ale împătritei înțelegeri, au fost înlăturați.

Preocuparea diplomatică și militară a aliaților este actualmente ațintită asupra mijloacelor de a se întreprinde o nouă acțiune temeinic organizată, pentru a se îndrepta situația în Balcani.

Cine crede că aliații vor abandona Balcanii, — se înșală. Un diplomat al Înțelegerii a făcut unui personaj guvernamental din România, următoarele declarațiuni:

— Știm că la Sofia și Berlin se crede că aliații vor abandona Balcanii și se vor întări pe celelalte fronturi. E adevărat că ne întărim zilnic pe celelalte fronturi. Dar ne-am legat prin angajamente de așa natură și ne-am pregătit astfel în vederea unui război mai lung, încât interesele vitale, de existență națională, ne impun noul și mari sacrificii.

Balcanii nu pot fi abandonați de aliați. În privința aceasta cred că este deja un acord stabilit.

Decamdată aliații se vor concentra la Valona. Acolo va fi baza nouilor noastre pregătiri. Tratativele cu Italia vor ajunge repede la un bun rezultat. O armată rusă puternică și extra-ordinar echipată va fi, la timp gata. Suntem absolut siguri de concursul unor noul și puternice forțe cari se vor alia cu Înțelegeri, căci prin ea își vor asigura aspirațiunile ce le urmăresc. Așadar încă un mic popas în Balcani și apoi va veni pentru aliați victoria decisivă”.

Se anunță din Zürich, că guvernul italian e hotărât ca să ridice cât mai curând la 150.000 numărul soldaților italieni debarcați în Albania, pentru ca apoi împreună cu armata sârbă să poată începe o nouă ofensivă și să atragă trupele germane de pe frontul Salonicului.

Se anunță din Constantinopol, că maiorul Trantomir, atașatul militar al României la Constantinopol, vizitând frontul Dardanelelor, a declarat ziaristilor cari l'au întrebat, că dacă Quadrupla nu se va retrage repede din Gallipoli, toate trupele Quadruplei sunt în primejdie de a fi nimicite.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 22 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Ici-colo lupte de artilerie și ciocniri.

Pe frontul italian: Activitatea artileristică italiană de pe frontul Tirolului se continuă. Pe celelalte linii încă se dau lupte izolate de artilerie. Un atac direcționat contra noastră la capul podului dela Tolmein s'a zădărnicit în focurile noastre.

Pe frontul sudostic: La Ipek am răpit 69 tunuri îngropate de Sârbi. Sperăm că acest număr să sporească considerabil.

Berlin, 22 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Francezii au atacat pozițiile noastre dela Hartmannsweilerkopf și Hritstein. La nord de Wattweiler Francezii au reușit să ocupe poarta dela Hartmannsweilerkopf, despre care au anunțat încă în luna Aprilie că o stăpânesc precum și un tranșeu dela Hulsensfirst. Astăzi am reocupat o parte a tranșeului dela Hartmannsweilerkopf. Atacul dușman dela Metzersal s'a nimic în fața liniei noastre. Pe celelalte linii nu s'au dat decât lupte neînsemnate din cauza timpului neprielnic.

Constantinopol, 22 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc:

Pe frontul Irak: Luptele dela Kut el Amara se continuă cu mici pauze. Pe frontul Caucazului: Atacul dușman direcționat contra pozițiilor noastre de pe sectoarele Id, au fost respinse de-o trupă a noastră. Pe frontul dela Dardanele: Abia acuma luăm în stăpânire toată prada enormă de război lăsată de dușman în Ar-Burnu și Anaforta. Conspectul lor nu s'a făcut încă. Între această pradă sunt două tunuri de mare calibru, un tun de campanie sistem Schneider-Creuzot, multime de puști, muniții, gloanțe pentru puști și mitraliere, furgoane cu muniții, bărci, catări, construcții de telefon și alte muniții. Aviatorii dușmani au bombardat ieri până seara fostele tranșee și tabere, de sigur cu scopul de a nimici tot ce au fost necesități să părăsească, n'au reușit însă. Despre aripele noastre stânge și drepte dela Sed-il-Bahr nu este nimic de remarcat. Toate atacurile dușmane direcționate contra centrului nostru le-am respins cu violență.

O ședință furtunoasă a saborului croat.

Atacuri împotriva Ungurilor.

Arad, 23 Decembrie.

Se știe, că deputații croați din camera ungară au adus în discuție cu prilejul desbaterii proiectului de indemnitate chestia *emblemiei mici* a instituțiunilor comune, în care nu se găsește emblema Croației. Emblema mică cuprinde adevărat numai emblemele austriacă și ungară, fără emblemele țărilor asociate, cari se găsesc numai în emblema mijlocie. La protestul ridicat de Croați în camera ungară contele Tisza a răspuns că rezolvirea acestei chestii se va încredința comisiunii regnicolare. Primul ministru a căutat cu acest prilej să-i liniștească pe Croați declarând că n'au nici un motiv pentru nemulțumire, deoarece la toate actele mai importante se va întrebuița emblema mijlocie în care e cuprinsă emblema Croației.

Declarația contelui Tisza nu i-a mulțumit însă pe toți Croații. Opoziția croată a dat expresiune acestei nemulțumiri cu „separația” promisă, în ședința de Marți a saborului croat acuzând majoritatea saborului că e *maghiaronă*.

Despre decursul acestei ședințe A. T. U. I se anunță din Zagreb următoarele:

Sedința de azi s'a început la orele 11 a. m. Prezidează vicepreședintele Dr. Magdici. Intre actele intrate sunt raportul comisiei bugetare despre proiectul de indemnitate, proiectul despre adaosele familiare a funcționarilor regnicolară a fost ales fostul șef de secție deputatul era pusă alegerea câte unui membru în comisia bugetară și de justiție, precum și în comisia regnicolară și a unui deputat în camera ungară. În comisia bugetară, de justiție și în cea regnicolară a fost ales fostul șef de secție deputatul Dr. Milan Roic, iar în camera ungară deputatul Dr. Ivan Ribar. Trecându-se la interpelări, deputatul Cerovaț (partidul majorității) adresează banului o interpelare în chestia emblemelor spunând că prin rezolvirea ce s'a dat acum acestei chestii s'a violat art. de lege I din 1868.

Banul, baronul Ivan Skerlec, răspunde că îndată ce a primit știre despre dispozițiile ce s'au luat privitor la emblema mică, a observat că la compunerea ei nu s'a dat atenție cuvenită situației de drept public a Croației-Slavoniei și Dalmației, respective dispozițiilor referitoare a legii din 1868. Conștii de importanța politică și de drept public acestei chestiuni, banul declară, că s'a ocupat temeinic cu această chestie, pentru ca să stabilească în privința aceasta punctul de vedere croat legal și bazat pe acesta să facă pașii necesari la factorii competenți.

Acești pași i-am făcut, am expus amănunțit punctul de vedere croat dlui prim-ministru, care e responsabil pentru aceste dispoziții din punct de vedere al țărilor coroanei sfetului Ștefan. De altă parte am căutat, ca să iau atingere în interesul asigurării continuării procedurii similare cu cercurile conducătoare, cari ca și mine stau pe punctul de vedere al pactului, pentru ca să realizăm drepturile regatelor croato-slavone, având însă în vedere vremile grele de azi și interesele de stat importante. S'au urmat în consecință tratative cu d. prim-ministru, la cari am luat parte și eu împreună cu dnii deputați croați din camera ungară. Punctul de vedere croat a fost deplin satisfăcut în cursul acestor tratative, declarând d. prim-ministru, ceea ce a declarat spontan și în camera ungară, că guvernul ungar în rezolvirea acestei chestiuni stă pe baza Pactului din 1868 și privește de obligatoare dispozițiile referitoare ale pactului și la compunerea emblemei comune pentru instituțiunile monarhiei austriace și ungare.

D. prim-ministru a recunoscut mai cu seamă, că emblema mică austriacă și ungară nu corespunde acestor dispoziții. Dar nu pentru că s'ar fi voit a nu se da atenție pactului nostru în ce privește aceste dispoziții, ci pentru că — după cum a declarat și primul ministru — s'au ivit dificultăți. A trebuit deci să se caute înlăturarea acestor dificultăți și în scopul acesta d. prim-ministru s'a și declarat aplicat să conlucre la aceasta. Dorind deputații croați rezolvirea neamănată a acestei chestii, s'a căzut de acord, că remediarea acestui gravamen și rezolvirea legală a acestei chestii se poate face mai potrivit și mai corect prin comisiunea regnicolară convocată ad hoc.

Aprobând primul-ministru aceasta modalitate și mai târziu, când a făcut-o cunoscut în camera ungară, și majoritatea camerei, eu sunt de părere, că pot se dau expresiune speranței mele ferme, că întreagă afacerea adusă în alvia, în care chestia, care ar fi putut tulbura raportul reciproc dintre Croația și monarhie, va găsi o rezolvire spre mulțumirea ambelor părți. Rezolvirea va urma în cel mai scurt timp și alegerea membrilor în comisia regnicolară va putea avea loc în câteva zile. (Aprobări furtunoase și aplauze din partea majorității, vii contraziceri din partea opoziției).

Deputatul starcevist Hervoi strigă majorității:

Vați maghiarizat deabinelea!

Meleusnic (starcevist) strigă:

Aceasta e o călcare a legii! Majoritatea

cere grație dela Maghiari! Dacă lucrurile vor merge așa și mai departe nu suntem demni să ne numim Croați.

Președintele sună.

Banul roagă în sfârșit camera și pe interpelator să ia la cunoștință răspunsul. (Nouii vii aprobări și aplauze din partea majorității).

Deputatul Hervoi interpelează în aceeași chestie și atacă violent majoritatea. El spune că și-a anunțat interpelarea încă ieri, deoarece a fost convins că majoritatea în „maghiarismul” ei în general nu va interpela, dacă nu ar fi făcut așa. (Strigăte în dreapta: Nu e adevărat!) Oratorul speră, că poporul va vedea cât de mult s'a maghiarizat coaliția, iar la alegerile viitoare majoritatea de acum va fi măturată de aici.

Președintele îl provoacă pe orator ca să se abțină dela astfel de isbucniri, deoarece altcum îi va detrage cuvântul.

Deputatul Hervoi continuând arată marile jertfe, pe cari le-a adus poporul croat în acest războiu și spune că poporul a fost îndreptățit să aibe cele mai bune speranțe că obține deplina recunoștință și răsplată în viitor. Aceasta speranță s'a clătinat însă prin rezolvirea mai recentă a chestiei emblemei. Oratorul arată proveniența emblemelor în general și în special a emblemei croate și în urmă continuă: Faptul că emblema croată a fost omisă din emblema mică e fără îndoială o pretențiune a mândriei naționale croate, a poporului croat și a individualității sale constituționale. Istoria n'a șters statul croat, ci acesta există și trăiește în conștiința fiecărui Croat. (Aprobări din partea opoziției). Croația nicicând n'a fost supusă Ungariei, ci numai regelui și nu regatului ungar.

În sfârșit oratorul spune că coaliția a cerșit grație în Budapesta în chestia emblemei. (Contraziceri vii din partea majorității). Majoritatea trebuia să păseacă cu totul altcum împotriva acestei violări. (Nouii contraziceri din partea majorității). Terminându-și discursul spune că deputații croați ar fi trebuit să părăsească demonstrativ sala de sedințe a camerei ungare și îl muștră pentru că n'au făcut aceasta.

Deputatul Ialabetic interpelează în diferite chestii locale, precum și în chestia distribuirii ajutorului, ce are să se dea soțiilor soldaților și în chestia executării încasărilor dării.

Interpelantul nu ia la cunoștință răspunsul guvernului, dar camera îl primește.

La sfârșitul vorbirii deputatului Jarabetic se naște o discuție sgomotoasă între orator și partidul starcevist.

Sedința a fost în urmă închisă luându-se hotărârea ca apropiata sedință să se țină în ziua următoare la orele 10 înainte de amiaz, avându-se la ordinea zilei dezbateră proiectului indemnității.

AVIZ.

Repețitorul noastre solicitări pentru achitarea abonamentului n'au răspuns toți restanțierii ziarului nostru, așa că ne vedem constrânși să sistăm în zilele aceste trimiterea ziarului. La timpul său am avizat pe restanțierii noștri despre suma cu care ne datorează și le-am trimis și mandate postale. Regretăm că mulți au abstat dela îndatorirea lor, dar nu mai putem aștepta. Deci să nu surprindă pe nimeni că mâne ori poimâne n'o să i se mai înmanueze ziarul. Am fost concilianți tocmai luând în considerare vremile aceste, dar nici noi nu mai putem învinge greutatea de editare fără încurgerea sumei de abonament.

Ultima oară avizăm deci pe restanțierii noștri, rugându-i ca să-și achite sumele cu cari ne datorează cu întoarcerea poștei.

Nădăduim de altă parte că vechii noștri abonați își vor reînol abonamentele deja de pe acum pe anul viitor pentru a ne oferi posibilitatea de a menține și pe viitor același fel de editare a ziarului „Românul” de zi și săptămânal ca felul de astăzi.

Administrația „ROMÂNUL”.

Convenția secretă anglo-daneză

Stockholm, 22 Dec.

În zilele trecute a avut loc o discuție foarte violentă în camera comunelor din Londra în jurul convenției comerciale secrete anglo-daneze. Lordul Portsmouth a cerut în camera lorzilor, ca guvernul englez să dea în publicitate textul acestei convenții, deoarece în Anglia e temere, că prin Danemarca se transportă marfă engleză în statele dușmane. Primul ministru Asquith a decalarat că textul convenției nu se poate publica.

Șef-redactorul lui „Nya Daglight Allehanda”, Liunglund e în posesiunea unei copii autentice a acestei convențiuni secrete.

Convenția precizează cantitățile de marfă cari le poate transporta Dania în Svedia și Norvegia. Cantitățile sunt așa de mici, încât Svedia de abia își acopere din ele o mică parte din necesitățile proprii.

Convenția privește toate articolele de export ale Danemarcei, chiar și pe acele cari se transportă în Danemarca din America și alte țări neutre.

Societatea de comerț din Danemarca e obligată să trimită guvernului englez raport amănunțit despre ducerea la îndeplinire a acestei convenții. Dacă cineva nu satisface obligațiunii, nu primește mai mult marfă și afară de aceasta numele lui trebuie comunicat guvernului englez. În ce privește articolele importante din statele neutrale, ministrul englez din Copenhaga trebuie să i se dea garanții privitor la întrebuintărea lor.

Autoritățile engleze au dreptul, fără nici o considerație la convenție a da sau a refuza după plac permisiunea pentru transportarea de marfă din statele neutrale în Danemarca.

Privitor la unele articole, cari sunt de importantă pentru guvernul englez, are să se încheie o convențiune specială, privitor la cantitatea, care o poate întrebuinta Dania. Transportarea de whisky în Germania se permite numai într'o cantitate redusă. Fără nici o restricție se pot transporta în Germania haine pentru femei și copii, afară de hainele tesute din lână, bumbac sau cele de cauciuc.

Se vede și din liniamentele principale ale convenției, că din ce cauză a refuzat Svedia să încheie o convenție similară cu Anglia. Svedia ca stat comercial, nici când nu va renunța la suveranitatea ei.

AVIZ.

Aducem la cunoștința abonaților noștri că „Calendarul partidului național” pe 1916 e complet epuizat și nu se mai poate retipări. Sumele ce vor sosi de azi încolo pentru calendar, se vor socoti în abonament sau se vor retrimite.

Administrația ziarului „ROMÂNUL”.

LIBRĂRIA CONCORDIA
ARAD, STRADA DEAK FERENC NR. 20.

A apărut o serie nouă din cele mai frumoase ilustrate cu porturi naționale românești (bromargint, brune). De prezent sunt numai matt, iar peste 3—4 săptămâni vor fi și colorate. O serie de 25 bucăți costă Cor. 5. X 35 fileri porto recomandat, 100 bucăți franco Cor. 14.

Grecia și Quadrupla,

Destăinuri senzaționale.

Regele Constantin a volt să intre în acțiune alături de Quadrupla. — Situația dela Salonic. — Supușii austro-germani, bulgari și turci invitați să plece din Salonic. — Puterile centrale vor ataca Salonicul. — Ultimatum Greciei. — Quadrupla face foarte mari pregătiri în sudul Macedoniei.

Arad, 23 Decembrie.

Corespondentul din Londra al lui „Journal de Genève” scrie că impopularitatea regelui Constantin a început să scadă în Anglia în intensitatea ei. Englezii văd că regele Greciei a fost constrâns să cedeze presiunii engleze și începe să înțeleagă situația lui grea.

Corespondentul ziarului din Geneva ne dă interesante amănunte din actele vechi privitoare la expedițiunea balcanică. La începutul acestui an *Grecia a fost aplicată să pună la dispoziția Franței și Angliei flota sa și vapoarele de transport în interesul expediției împotriva Dardanelor*. Rusiei nu i-a fost simpatic, ca Grecia să ia parte la ocuparea Constantinopolului și planul nu s'a realizat.

În Aprilie, prințul Gheorghe a părăsit Parisul ducându-se la Atena ca să-i prezinte regelui Constantin un proiect, care avea de scop cooperarea armatelor Greciei cu armatele antantei. Prințul Gheorghe înainte de plecare a urmat tratative amănunțite cu bărbății de stat conducători ai Franței. Regele Constantin a primit cu simpatie propunerea prințului Gheorghe și după consultațiunile sale cu *ministerul Gunaris s'a declarat aplicat să trimită o armată expediționară împotriva liniei Ceatalgea*. Acum a urmat cea dintâi mare surprindere. *Aliații au refuzat ofertul regelui Constantin*.

Dacă diplomația aliaților n'ar fi făcut greșeli după greșeli, Grecia s'ar găsi azi alături de antantă. *Dar aliații au întârziat pretutindeni, în Bulgaria, Grecia și România*. Corespondentul ziarului din Geneva observă că opinia publică engleză cu toate aceste e încă de credința că n'au pierdut războiul.

„Kölnische Zeitung” anunță din Sofia, că Grecia a fost încunoștințată de concepția bulgară, că *astăzi nu mai poate fi menținută ideea zonei neutre, creată prin acordul intervenit mai înainte*. Totuș trecerea graniței grecești de către trupe bulgare nu este încă plănuită, cu toate avantajele, ce pot rezulta, în urma pregătirilor neturburate ale trupelor Quadruplei pe teritoriul grec. *Tratativele următoare nu pot fi date publicității*.

„L'Oeuvre” crede, că dacă numărul singur ar decide, Salonicul nu va putea fi menținut. Pentru o ofensivă puternică spre nord este nevoie de 800.000 de oameni, deoarece ar trebui să se înainteze în formă de evantai spre Albania, Niș, Tracia și Sofia. Guvernul grec a acordat aliaților dreptul de a face fortificații suficiente, dar colonelul Pallis a repetat declarația, că nu va pune nici o piedecă Bulgarilor, cari vor urmări trupele Quadruplei pe teritoriul grec. Trupele grecești au și început să se retragă pe malul drept al Vardarului și la vest de linia Doiran—Salonic, făcând astfel liberă granița pentru *trecerea Bulgarilor, ceea ce se așteaptă să se întâmple în curând*.

Populația din Salonic — după cum se anunță — e foarte neliniștită din cauza plecării trupelor grecești. Numeroși supuși austrieci, ungari și germani au părăsit orașul. Trupele grecești s'au dus la Verria și Sorovic. Aliații voiesc, afirmativ, să-și sprîjinească noul front cu o a doua linie ce s'ar întinde dela Karasul îndărăpt până la Lahana. Se lucrează cu zor la fortificații. Populația Salonicului se teme, că orașul va deveni teritor de război, deoa-

rece, în port staționează multe vase de război, gata de a interveni. Conform celor mai noul dispozițiuni în Salonic va rămâne o întreagă divizie grecească. Aliații proiectează să ia în stăpânire întreg orașul. Au luat deja și măsuri de siguranță. Consulatele puterilor centrale, precum și al Bulgariei și al Turciei sunt supravegiate cu rigurozitate.

Se anunță din Salonic, că consuli austro-ungar, german, turc și bulgar, din Salonic, înainte de a părăsi orașul au invitat pe toți supușii austrieci, germani, turci și bulgari să părăsească imediat Salonicul.

Știri din Salonic anunță că *autoritățile militare franco-engleze au preluat conducerea autorităților civile grecești din Salonic*.

Ziarele franceze primesc știrea că *puterile centrale concentrează mase mari de trupe în preajma Strumiței, cu cari vor să atace Salonicul*.

Acest atac se afirmă că ar fi plănuit să se dea peste 2 săptămâni.

Se anunță din Malta: În urma deciziunii guvernului grec de a lăsa trupelor anglo-franceze Salonicul ca bază de operațiuni contra Puterilor centrale, acestea din urmă au trimis un ultimatum la Atena, prin care acordă Greciei trei zile pentru a cere reimbursearea trupelor anglo-franceze, după care trupele bulgaro-germane vor trece frontiera greacă, netinând seamă de neutralitatea greacă.

Acest ultimatum ar fi produs o profundă îngrijorare la Atena.

„Corriere della Sera” i se anunță din Salonic:

Aviatorii francezi au constatat în cursul sborurilor lor de recunoaștere că Bulgarii au numai puține trupe între Doiran și Gevgeli. Forțele lor principale se găsesc cu 14 klm. mai îndărăpt. Pe linia Suokovlja—Mielkovo—Valandovo—Rabrovo nu s'au putut descoperi trupe austro-ungare sau germane. Bulgarii sunt ocupați cu repararea pagubelor mari pricinuite de aliați. Până acum nu s'au arătat deasupra pozițiilor aliaților aviatori dușmani. Aliații au prefăcut întreaga valea Vardarului inferior, dela lacurile Ardzan și Amatovo până la Salonic într-o tabără puternic întărită. Ei întregesc și sporesc mereu depozitele existente de material de război și munițiune, cu noi tunuri, cai, animale de jug, automobile, biciclete, aeroplane și trenuri întregi cu locomobile. Uriașele preparative încep să trezească o mare neliniște între populația care dovedește și afară de aceasta simțominte neprietenești față de aliați.

După rapoartele primite de ziarele pariziene, generalul Sarrail a declarat, că în urma ultimei înțelegeri cu statul major grecesc Francezilor și Englezilor II s'a asigurat *libertate de operațiune*.

După părerea experților linia paralelă de tranșee anglo-franceză construită la granița sârbească e bine întărită împotriva oricărui pericol. În cazul unei eventuale invazii trebuie să se conteze la o apărare puternică a terenului din fața Salonicului.

Se anunță din Roma: În Argyrocastro a fost proclamată starea de asediu. Se pretinde, că s'ar fi descoperit o conjurație musulmană. Musulmanii ar fi adus în secret în oraș arme și muniție. Intre Musulmanii din Albania a provocat mare agitație știrea despre apropierea armatelor bulgare.

(Argyrocastro, oraș în Albania de sud, cam la 80 klm. departe de Valona, în direcția spre sudost).

Războiul european.

Armata sârbă.

Londra. — Agenției Reuter i se anunță din Scutari: Mare parte din armata sârbă se află în Albania și în Muntenegru, unde s'a retras în lagăre dealungul mării. Cu toate considerabilele pierderi în material și oameni *armata sârbă rămâne un factor important în desfășurarea viitoare a războiului*, întru cât ea a reușit să se retragă în cea mai completă ordine *fără a fi primit o singură luptă decisivă*. Faptul acesta a îndemnat-o pe împărăta înțelegere să continue debarcările la Salonic și acțiunea balcanică, deoarece oricât de târziu *înțelegerea speră totuș să reușească a alunga inamicul*.

Congresul național al socialiștilor francezi.

Paris. — „Guerre Sociale” scrie: congresul de ieri ținut de „Federation Socialiste dela Seine” s'a discutat proiectul ce se va prezenta în congresul național ce se va întruni peste opt zile la Paris și în purul *desbaterii chestiilor de pace* s'au petrecut scene sgomotoase și foarte agitate. De asemeni la pertractarea relațiilor diferitelor caste sociale ale Internaționalei.

Deputatul Longuet exprimă necesitatea ca la aranjarea *chestiei Alsaciene* să fie consultată populația. Spune apoi că *pacea nu-i permisă să se încheie nici prea curând, dar nici prea târziu*.

Deputatul Lavel spune că poate fi în interesul Franței și a muncitorimei, ea într-o bună zi să nu mai dea atențiune *tratativului dela Londra împotriva unei păci separate*.

Cei mai mulți aderenti a avut proiectul deputatului Renaudel care spune că

războiul trebuie continuat până la zdrobirea imperialismului german, iar restabilirea situațiilor numai atunci se va putea face dacă minoritatea socialiștilor germani se desface de majoritatea lui Scheidemann, și în fine dacă în Alsacia Lorena se va restitui justiția de mal înainte.

Proiectul de război a lui Renaudel a obținut 6000 iar a lui Longuet 3800 voturi.

Zdrobită Germania!

Stockholm. — Sub titlul „Criza” Novoje Vremja publică un articol în care scrie că liniștea dominantă pe toate fronturile trezește iluzia că catastrofa finală s'aproapie de sfârșitul ei natural. Această iluzie este adevărată prin nota împăratului Wilhelm către Francisc Iosif în care spune că expediția de pedeapsă din Serbia s'a terminat, asasinarea moștenitorului este răzbunată, terminându-se cu aceasta adevăratul motiv al războiului. E sigur însă că Germanii își vor da toate eforturile și se pregătesc zi și noapte pentruca la primăvară să poată da luptele decisive acolo unde nădădulesc o învingere sigură. Pentru Rusia singura scăpare și soluție este: *zdrobirea Germaniei!*

Programul naval al Japoniei.

Tokio. — În jurul discuțiilor de indemnitate, ministrul de marină a declarat că noul program acceptat de consiliul de război, are planul construirii a două flote compuse în parte din patru hiperdreadnoughte și patru crucișătoare cuirasate. Realizarea programului reclamă timp de cinci ani, cu începerea dela anul 1917 și fără să se socotească cheltuielile pregătitoare din 1916, o sumă de două sute cincizeci milioane yeni.

Concentrări engleze la Suez.

Geneva. — Săptămâna aceasta a sosit la Suez armata engleză de 70.000 soldați compusă în parte preponderantă din soldați indieni și australieni. Comanda militară engleză vrea să concentreze la canalul Suez 200.000 oameni, iar în Egipt 300.000.

Ridicarea contingentului armatelor în Anglia.

Londra. — Camera din Londra a primit cu unanimitate proiectul de lege referitor la ridicarea contingentului de armată cu un milion de oameni.

Ambasadorul grec la Constantinopol.

Atena. — Ziarul oficial anunță numirea de ambasador la Constantinopol al fostului ministru de externe Kallerghis.

Atașaii militari germani.

Geneva. — Lui Temps i se anunță din New-York că atașaii militari germani *Boy-Ed* și *von Papen* pleacă din America la 31 Decembrie cu vaporul olandez *Noorden* pentru ca să se reîntoarcă în Germania.

Turco-Germanii pregătesc acțiunea contra Egiptului.

Salonic. Ziarul „Courrier de Salonique” scrie următoarele, despre proiectata expediție contra Egiptului:

— Aflăm dintr'o sursă particulară că în vreme ca resturile armatei sârbești sunt urmărite în Albania, Turco-Germanii se pregătesc în secret în vederea viitoarelor ofensive contra Egiptului. Statele majore aliate se ocupă în acest moment cu repararea tuturor stricăciunilor cauzate căii ferate Piret-Nis-Belgrad de către Sârbi. Circulația pe această linie a reînceput.

O comisiune militară mixtă s'a întrunit la Timișoara pentru a decide amănunțele administrațiunii provizorii a liniilor ferate cari trec pe teritoriul sârb.

Din aceeaș sursă aflăm că consiliul de război din Orșova, s'a întrunit numai cu scopul de a prepara planul expediției contra Egiptului. După ce au avut loc mai multe întrevederi secrete în acest oraș, șeful statului major german, von Falkenhayn, generalul Mackensen, von der Goltz și Enver pașa au plecat la Constantinopol, unde au avut întrevederi noul. Se asigură că după aceste întrevederi, mareșalul von der Goltz a plecat la Bagdad.

În vederea noii campanii care va cere o efortare considerabilă, Turcii procedează de pe acum la chemarea sub arme a noilor recruți.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 Decembrie 1915.

Moartea lui Marcellin Boule.

Franta a pierdut din nou un om distins, căzut pe câmpul de luptă. O telegramă din Paris anunță moartea celebrului antropolog *Marcellin Boule*. Moare în vârstă de 55 de ani, pe câmpul de luptă, unde s'a anunțat ca voluntar și cu toată vârsta lui înaintată a luat parte activă în campania împotriva Nemților.

Cu toate că, moare ca dușmanul Germanilor, lumea științifică germană consacră loc de onoare memoriei lui și „Geologische Rundschau” a fost cea dintâi care i-a publicat moartea. Boule a fost cel mai celebru paleontolog și antropolog francez. El a fost șeful secției paleontologice din Jardin des Plantes din Paris, tot sub conducerea lui a stat institutul de antropologie fondat de domnitorul din Monaco.

Numele lui Boule a devenit celebru în deosebi pe terenul antropologiei. Lucrarea lui științifică scrisă despre tipul omului primitiv din valea Neander a Franței sudice, este izvorul lucrărilor de antropologie. Se știe că „omul din valea Neander” este o descoperire antropologică, găsită la 1855 în apropierea Düsseldorfului, în straturile antediluviane de argil din valea Neander. S'a găsit partea superioară a craniului omului primitiv și alte oase a scheletului, în deosebi craniul însă a produs senzație printre antropologi. Virchow le ținea de formațiune bolnavă, filozoful german Schwalbe a dovedit că nu este o deformațiune ci un craniu de construcție naturală. Schwalbe susține că tipul omului din valea Neander este a se căuta în tipul formațiunii din cele mai dezvoltate maimuțe și omul cel mai primitiv (nici om, nici maimuță), stâns deodată cu perioada de gheață. „Omul din valea Neander” a atras atențiunea filosofilor mai cu seamă, pentru că în el au erezut să găsească legătura dintre om și maimuță, adică Omul-maimuță, pithecanthropus-ul, care ar fi adevărat teoria lui Darwin că omul se trage de la maimuță.

Cranii și schelete asemănătoare tipului de om găsit în valea Neander s'au găsit și în alte părți. Descoperirile lui Spy, Krapina, Brünn, La Naulette, sunt dintre cele mai cunoscute, cea mai importantă însă a devenit cea din Franța sudică în urma lucrărilor lui Marcellin Boule. Boule a fost aderentul fervent al teoriei adaptată și de Schwalbe, că tipul omului primitiv din valea Neander este tipul unei specii speciale de oameni, stâns fără următori în cursul perioadei de gheață.

Moartea lui Boule poate să dea de gândit nu numai lumii științifice, ci omenimii întregi. Cu cât ne-am mândrit mai mult de progresul gigantic făcut de omenime de la descoperirea din valea Neander, cu atât mai mult ne apropiem în zilele noastre de sălbăticia oamenilor primitivi. Pierderile oamenilor de felul lui Boule sunt pierderile culturii, simțite pe zi ce merge tot mai mult și aici și dincolo de front.

Preot militar român — decorat. Ni se scrie din Viena: Aflăm cu deosebită plăcere că d. Iosif *Serafin* a fost avansat la rangul de preot militar superior și totodată distins cu clasa a doua a *Crucii pentru merite preoțești în război*. Ne bucurăm de această distincție a dlui Serafin dorindu-i tot binele și putere ca să poată continua munca grea dar și frumoasă, a mângâierii. — *Coresp.*

Crăciunul soldaților răniți. Primim următoarele rânduri: Dorind a cerceta și aștan cu tradiționala colindă și cu doritele daruri numeroșii noștri soldați din spitalele Clujului, spre a le mai însenina sufletul la sărbătorile Crăciunului, apelăm la toate inimile generoase, să binevoiască a ne ajuta cu obolul lor frățesc întru realizarea acestui gând creștinesc și românesc. Orice contribuție de bani, cărți ori alte daruri, este primită cu multă mulțumire și se va cvita prin ziare. A se adresa la subscrisa. Pentru „Reuniunea Femeilor S. Maria” din Cluj: *Ana Pop de Lemény*, prezidentă.

Schimbare în direcțiune a donă bănci românești. D. *Partenie Cosma*, directorul executiv al băncii „Albina” din Sibiu, stabilindu-se în România — a cerut să fie trecut la pensie. Direcțiunea acestui institut a încuviințat această cerere și a încredințat pe d. *Iosif Lissai*, șeful contabilității „Albinei” cu conducerea treburilor băncii, ca director provizor.

— În locul dlui *Vasile Osvad*, care s'a stabilit la București — adunarea generală a institutului „Agricola” din Hunedoara, a ales ca director executiv pe d. *Nicolae Macrea*, secretarul de până acum al acestei bănci.

Jubileul artistului dramatic Nottara. Luni s'a sărbătorit la Teatrul Național din București, 40 ani de activitate a maestrului Nottara. Decanul artiștilor români are dreptul la această sărbătorire: o viață de om a făcut să strălucească prima scenă a României.

Cu această ocazie, sub pseudonimul *Cronicarul Dâmboviței* d. P. Locusteanu, subdirectorul Teatrului Național, publică în „Rampa” un articol asupra lui Nottara din care extragem următoarele:

„Nottara este o glorie a teatrului românesc. Și-a început cariera pe vremea triumfurilor școlii melodramatice a lui Pascali, pe care, la rândul său a făcut-o să strălucească prin marele său talent, a fost contemporanul lui Grigore Manolescu cu al cărui extraordinar talent a rivalizat — și a trăit, în sfârșit, ca să-și vadă amurgul încununat în vremea succeselor celor mai realiști artiști de azi: C. Radovici, N. Soreanu, I. Manolescu, T. Bulandra, G. Storrin, — mai toți elevii săi.

Ce superbă statornicie și ce îndelungată evoluție! Să fii contemporanul profesorului tău și după 40 de ani să rămâi totuși contemporanul celor mai de seamă elevi ai tăi! Să poți amesteca într'o aromitoare nostalgie după clipe trecute, amintirile a patru decenii, în care răstimp succesele să ți-se împletească aci cu ale strălucitului tău profesor, aci cu ale eminentilor tăi elevi!

Incontestabil, Nottara a fost în tot timpul strălucitei sale cariere teatrale un romantic de altfel, și creațiile sale cele mai de seamă le găsim în piesele romantice. Iată câteva: Don Saluste din Ruy Blas de Victor Hugo, Wurm din „Intrigă și amor” de Schiller, Franz Moor din „Hoții” de Schiller, Merpont din cei trei mușchetari de A. Dumas-tatăl, Hamlet, Regele Lear, etc. A fost și a rămas un romantic prin avântul nepotolit care odinioară făcea pe fiii de boeri (el însuși fiu de neam ales) să-și părăsească familiile, să înfrângă prejudecățile și să îmbrace costumul ca să răspundă unei tainice dar poruncitoare chemări”.

Contele Francisc Bellegarde. Cetim în „Neue Freie Presse”: Fostul deputat al circumscripției electorale Vatra Dornei în Bucovina și prefectul districtual de odinioară din Câmpulung, în timpul din urmă consilier în comitetul de guvernare provincial al Stiriei contele *Francisc Bellegarde*, care a căzut rănit pe câmpul de război de la nord în captivitate rusească, — după cum se vestește tot cu mai multă siguranță — a decedat în urma rănilor. Contele Bellegarde întruhipa o ciudată impechere a concepțiilor patriarhale-conservative și a celor radical-democratice despre viață și lume. El a fost un Tolstoi în miniatură al Bucovinei, își dedicase viața pentru ajutorarea țărănimii române, a cărei soartă îi zăcea la inimă. Desamăgiri și unele ingrătitudinii l'au făcut pe bărbatul ideal să cunoască incurând realitatea crudă. El s'a văzut în sfârșit îndemnat să-și depună mandatul și amărit s'a retras din viața politică.

Toți cari l'au cunoscut și l'au înțeles au avut impresia, că au în față un bărbat în care e împreună o voință fermă cu o gândire nobilă.

Contele Francisc Bellegarde se trăgea din ramul silesian al acestei familii și s'a născut în 14 Iunie 1866. El era cavaler al ordinului Maltesian. În calitate de prefect al districtului Câmpulung s'a bucurat de marea dragoste a țărănimii române, care l'a ales, cu toate că a refuzat, deputat în cameră. În 12 Sept. 1910 el și-a depus mandatul de deputat.

Proclamarea de împărat a lui Juansikaj. Lui „Times” i se anunță din Peking cu datul de 12 Decembrie: Consiliul de stat a trimis ieri lui Juansikaj o notă în care i se cere să primească tronul chinez în calitate de domnitor constituțional. Juansikaj recunoaște că trebuie să cedeze voinței poporului, ce privește însă forma de guvernare declară, că trebuie să respingă dorința de a ocupa tronul, din cauza jărământului depus la proclamarea republicii. Cere consiliului să aleagă o altă persoană și să-i lase lui sarcina conducerii afacerilor statului în funcțiunea de astăzi. În a doua notă ce i s'a adresat, consiliul de stat declară că imperiul chinez nu dispune de-o persoană mai competentă care să știe guverna, decât Juansikaj. În sfârșit a cedat, declarând totodată că primește numai pentru marelle insistențe. S'a sfătuit apoi cu miniștri cărora le-a arătat tabloul afacerilor de stat și schimbarea de guvernare a fost adusă telegrafic la cunoștința guvernatorilor din tot imperiul. Edițiile speciale ale ziarelor din capitale au adus la cunoștința publicului prin mari publicații noul eveniment important. Guvernul a luat toate măsurile pentru sufocarea eventualelor tulburări, cu toate că a domnit liniște generală. Comunicatele spun că prințul Pulum descendentul dinastiei mandjuriene a recomandat foarte călduros alegerea lui Juansikaj.

O știre din „Morning Post” datată din aceeaș zi spune că la alegerea lui Juansikaj au participat toate clasele alese din Tibet, Mandjuria, Mongolia și Manima a fost cererea restabilirii monarhiei. 1913 membrii ai consiliului municipal au votat cu Juansikaj, iar 23 pentru un mandjurian. Resultatul votărilor din provincă n'au fost cunoscute încă în aceeași zi, acesta însă nu mai poate aduce o schimbare.

La Librăria „Concordia”, Arad, Strada Deák Ferenc Nr. 20 se află de vânzare „Calendarul Lumea Ilustrată” pe anul 1916 cu un conținut variat și cu tablouri artistice executate. Prețul cor. 2.—. Porto sub bandă 20 fil., recomandat 50 fil., iar contra ramburs 70 fil. Pentru primirea celor trimise sub bandă librăria nu ia asupra sa nici o răspundere.

A apărut o serie nouă din cele mai frumoase ilustrate cu porturi naționale românești (Bromargint, cenușii). De prezent sunt numai matt, iar peste 3—4 săptămâni vor fi și colorate. O serie de 25 bucăți costă cor. 5.— + 35 fil. porto recomandat, 100 bucăți franco cor. 14.—

De vânzare la Librăria „Concordia” Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

x Pieptare (sweter) din păr de cămilă, pantaloni, velințe, tricote, tricote de mătasă și de hârtie, ciorapi de păr, mănuși și tot felul de obiecte pentru iarnă, pardesiuri de gumă, pălării elegante, cravate, albituri etc., în asortiment bogat, cu prețuri foarte ieftine în *prăvălia de modă pentru bărbați „Chic”, Arad*, bulevardul Andrassy Nr. 16.

x Trăsuri pentru copii, scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manicur și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc., asortiment foarte bogat la *Hegedűs Gyula, Arad*, bulevardul Andrassy Nr. 16.

x Ocaziune specială! Am reușit să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. *Marele magazin Fischer, Arad.*

Ultima ora.

REGELE PETRU IN SALONIC.

Sofia. — Regele Petru a sosit la Salonic, unde va rămâne deocamdată.

ASEDIAREA CELEI MAI PUTERNICI LINII DE APĂRARE A MUNTENEGRULUI.

Budapesta. — Se anunță dela cartierul presei: Cea mai puternică linie de apărare a Muntenegrului e Valea Tarel, care e mărginită de înălțimi până la 1500 metri. Riul Tara are curs foarte rapid și feroce. Generallii Vukovci și Stepanovici au betonat pozițiile naturale de apărare și le apără cu îndârjire.

SVON DESPRE O REMANIERE A GUVERNULUI UNGAR.

București. — Ziarul „*Libertatea*” are informația din Budapesta că primul-ministru contele *Stellan Tisza* s'a consătuțit cu membrii opoziției ungare, contele *Andrassy* și contele *Apponyi*, pentru ca opoziția ungară să dea concurs intru toate guvernului, 5 membri marcanți ai opoziției intrând în guvern. Aceștia ar fi contele *M. Karolyi*, contele *Iuliu Andrassy*, contele *Albert Apponyi*, contele *Aladár Zichy* și *Iuliu Justh*. Se știe însă, că *Justh* refuză să primească portofoliu ministerial, de când a refuzat să mai poarte decorațiile primite din partea monarhului *Francisc Iosif* și a trimis înapoi toate diplomele prin cari l s'au conferit titluri onorifice. În cazul acesta locul lui *Justh* după toate probabilitățile îl va lua sau *Wekerle* sau contele *Teodor Bathydny*.

Prin urmare va leși din guvern: ministrul de finanțe *Ion Teleszky*, ministrul de culte *Jankovich* și ministrul personal al monarhului baronul *Ervin Rösner*. S'ar forma încă trei ministere fără portofoliu, 2 pentru opoziție și unul pentru guvern.

Contele *Apponyi* va lua cultele sau va primi să fie ministru personal al monarhului austro-ungar.

DEMERSUL ANTANTEI PE LĂNGĂ GUVERNUL ROMÂN.

Constantinopol. — Antanta a remis o nouă notă guvernului român cerând liberă trecere pe seama trupelor rusești pe teritoriul român. Antanta fixează termen scurt pentru răspunsul guvernului român la această notă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚ.

Caut

un scriitor

umblat în afacerile advocatiale. Ofertele să se trimită scrisului. Postul e de ocupat momentan.

Dr. REMUS FURDUI
advocat.

(Fu 25:2-3)

Câmpeni (Topánfalva).

Cafea

trimit franco — ramburs 5 chile. Cuba L Santos 24.— coroane.

JULIU DRĂGAN

Fiume.

Da 2571-10

Casier sau casieră,

găsește angajament, la institutul nostru cu începere de 1 Ianuarie 1916 st. n. pe lângă salariu începător de 100 Cor. pe lună, tantiemă statutară și eventuală remunerație din profitul net. Actele și cererile de informații să ni se trimită cât mai în grabă.

„CĂMPIANA”

institut de credit și economii
societate pe acții în Mocs.
(Kolozs m.)

(Ca 2570-3)

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Bonea*, căci vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1913 — 1914			
Vin alb — — —	1 40	1 15	
Rizling — — —	1 50	1 20	
Boșu de Mîniș — —	1 80	1 30	
Cartonet — — —	1 60	—	

Vinuri noul din anul 1915.

Vin alb — — — — —	— 88
Rizling — — — — —	— 90
Șiller — — — — —	— 96

Vinul se expediază cu rambursă de la 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez

no 2512

Petru Bonea

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: *Kugler, Heller, Túrth și Manner.* :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrassy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059.

(Ca 2270)

FARMACIA
KÁRPÁTI JÁNOS,

ARAD, ÎN COLȚUL PIEȚEI BO
ROȘ BÉNI ȘI CĂLEI TI
SZÁ ISTVÁN, vs-à-vs de gara trenului electric.

Cafea ieftină de Crăciun.

Firma noastră de import F. A. DEGAN în FIUME (Postafiock nr. 163) ne avizează că a primit un tranș sport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tarreduse. — Scrieți românește!

No. 1 Cafea Santos, aleasă și frumoasă 1 kgr. 4-80 cor	
„ 10	Cuba fină, frumoasă 1 kgr. . 5 00 „
„ 14	Cuba cea mai fină 1 kgr. . 5 40 „
„ 15	Cuba mărgele aleasă 1 kgr. . 5 40 „
„ 16	Cuba specialitate 1 kgr. 5 80 „
„ 24	Ceylon fină 1 kgr. 5 60 „
„ 21	Lava aurie 1 kgr. 5 40 „
„ 106	„Victoria” cea mai fină mixtură 1 kgr. 5 80 „

5 kgr. se trimit cu poșta francat și vămuit prin rambursă.

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Proveďte-vă timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere

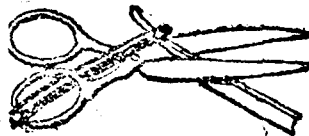
NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat

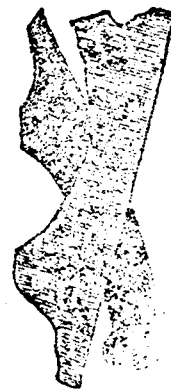
în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitorie pentru cuțite artistice și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfeclor și mașinelor pentru tunderea părului și barbel ofer garanția cea mai mare.

VI 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefuiri de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

Pielării (Co 2127)

talpe
achizite p. ghetete
instrumente pentru
dantofari și cismari
se pot procura mai bine
la:

Gyöngy Sándor

magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” gratuite fotografiile vitejilor noștri și informațiile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă)